

MODTAGET

31 MRS. 2015

JUSTITSMINISTERIET

Lovafdelingen

Advokat Christian Harlang
Nytorv 5
1450 København K

30 MRS. 2015

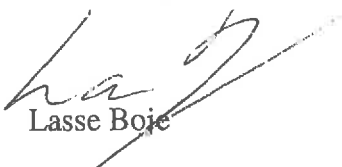
Dato:
Sagsnr.: 2013-623/21-0031
Dok.: 1553521

Ved breve af 5. december 2014 og 22. januar 2015 har De rettet henvendelse til Justitsministeriet vedrørende fri proces.

Justitsministeriet kan generelt oplyse, at behandlingen af ansøgninger om fri proces varetages – på justitsministerens vegne – af Civilstyrelsen og ikke af Justitsministeriets departement. Ansøgning om fri proces skal indgives til Civilstyrelsen, Adelgade 13, 1304 København K. Er sagen omfattet af retsplejelovens § 327, skal ansøgning dog indgives til den domstol, hvor sagen behandles.

Det fremgår af Deres henvendelse, at Civilstyrelsen har meddelt Deres klienter afslag på fri proces, og at afgørelsen er tiltrådt af Procesbevillingsnævnet. Justitsministeriet kan i den forbindelse oplyse, at Procesbevillingsnævnet er sidste klageinstans, hvorfor Procesbevillingsnævnets afgørelser ikke kan indbringes for en anden administrativ myndighed. Justitsministeriet kan endvidere oplyse, at Procesbevillingsnævnet er et uafhængigt nævn, hvorfor Justitsministeriet ikke kan gribe ind i sager, der behandles af nævnet.

Med venlig hilsen

Lasse Boje

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

Telefon 7226 8400
Telefax 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Justitsminister Mette Frederiksen
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Overbragt og sendt pr. mail:
jm@jm.dk

22. januar 2015
J.nr. 600096
CHA/PEH

Kære Justitsminister Mette Frederiksen

Vedr.: Retsnægtelse i det civile søgsmål for 23 irakiske torturofre.

Idet jeg henviser til min i kopi vedlagte skrivelse af 5. december 2014 skal jeg gøre opmærksom på, at jeg endnu ikke har modtaget svar.

Jeg vedlægger endvidere kopi af min skrivelse af d.d. til Forsvarsministeren.

Ifølge de af Kammeradvokaten overfor Østre Landsret afgivne oplysninger er statens "baggrundgruppe" bestående af repræsentanter fra fire ministerier, nemlig Statsministeriet, Forsvarsministeriet, Justitsministeriet og Udenrigsministeriet.

Jeg gør i den forbindelse ministeren opmærksom på princippet om lovmæssig forvaltning, herunder Danmarks overholdelse af en international konventioner samt basale forvaltningsretlige og forfatningsretlige regler med hensyn til forbud mod at give usande oplysninger og forpligtelse indenfor Justitsministerens ressortområde til at medvirke til at der sker overholdelse af lov og ret også for så vidt angår personers adgang til retfærdig rettergang.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Forsvarsminister Nicolai Wammen
Forsvarsministeriet
Holmens Kanal 42
1060 København K

Sendt pr. alm. post og
e-mail fmn@fmn.dk

22. januar 2015
J.nr. 600096
CHA/kik

Kære forsvarsminister Nicolai Wammen

Vedr.: Sagsnummer 2014/004609 - Opfordring til ministeren i Iraktortur-
sagerne.

Herved anerkendes modtagelsen af Forsvarsministerens skrivelse af 15. f.m.

Indholdet af skrivelsen er tilrettelagt og formuleret på en sådan måde, at skrivelsen udgør et eksempel på anvendelsen af "mørkelygten", hvis hensigt er at vildlede læseren (her den danske offentlighed m.v.) bort fra sagens realiteter.

Således anføres der i skrivelsen navnlig følgende:

"Kammeradvokaten repræsenterer som bekendt fortsat Forsvarsministeriet i sagen. De spørgsmål, som de genanlagte sager giver anledning til, herunder af processuel art, vil løbende blive drøftet med Kammeradvokaten og de ministerier, der følger sagen. Da der er tale om verserende civile retssager, vil det være inden for rammerne af reglerne i retsplejeloven, at Forsvarsministeriet vil tage stilling til de opfordringer, påstande og anbringender, som du, på vegne sagsøgerne, måtte gøre gældende i retssagerne."

Den mindre kyndige læser forsøges her bragt - induktivt - over i det spor, at der for nærværende sag, der følger den civile retspleje, skulle gælde samme grundlæggende principper som i strafferetsplejen, hvor staten er anklagemyndigheden, og hvor ministeren ingen lovlig myndighedsudøvelse

kan foretage overfor den verserende straffesag. Fuldstændigt modsat forholder det sig i denne civile sag, hvor forsvarsministerens og ministeriets arbejde med sagen, herunder det oplyste samarbejde med 3 andre ministerier, samt instruktionen af Kammeradvokaten er myndighedsudøvelse i fuldt omfang, som ministeren har pligt til at foretage som part i sagen, og i den forbindelse jf. reglerne om lovmæssig forvaltning at overholde samtlige de retlige normer, der fremgår af både dansk lovgivning (herunder både Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, inkl. art. 3 og 6) og Danmarks internationale forpligtelser efter bl.a. FN's antitorturkonvention, som er retligt bindende for ministeren, samt ministeransvarsloven.

Forsvarsministeren, dennes embedsværk og Kammeradvokaten, er selvfølgelig udmærket klar over, at dette ikke er tilfældet og, at sagen om erstatning til de irakiske torturofre følger den civile retspleje med staten som sagsøgte, hvilket selvsagt indebærer bl.a. følgende:

- 1) Forsvarsministeriets procesførelse er udtryk for et valg, som skal være indenfor de muligheder, der er lovlige i Danmarks forvaltningsretlige og forfatningsmæssige system.
- 2) Ethvert skridt der foretages er underkastet princippet om lovmæssig forvaltning, hvilket bl.a. indebærer at man ikke kan dække sig ind under andre regler end de, som netop følger af retsgrundlaget, herunder at en indsigelse om forældelse er ulovlig allerede derved, at tortur ikke er underkastet forældelse. Dette er netop en civil retssag, hvor ministeren kan vælge sine indsigelser, og ministeren kan og skal bringe statens procesførelse i overensstemmelse med tiltrådte internationale konventioner og undlade indsigelse om forældelse. Et sådan skridt ville også bidrage til, at sagens reelle indhold kan blive pådømt af domstolene uden yderligere unødigt ophold.
- 3) Forsvarsministeren kan ikke ved sine processuelle manøvrer lovligt afskære sagsøgerne fra at få adgang til retfærdig rettergang.

Pædagogisk kan de relevante - helt afgørende - sondringer i grove træk stilles op således:

	A RETSGRUNDLAG	B STATENS ROLLE	C STATENS DISPOSITIONSADGANG
1) CIVILE SAGER	Grundlovens § 3 (Domstolskontrol m. den udøvende magt).	Sagsøgte ¹	Valgmulighed i.h.t. princippet om lov- mæssig forvaltning, herunder i respekt for lovgivning og in- ternationale konven- tioner.
2) STRAFFESAGER	Borgerlig straffelov m.v.	Anklage- myndighed.	At fremme sagerne v. domstolene.

Ministerens og dennes embedsværk er selvfølgelig fuldstændig klar over, at ovenstående skema afspejler helt grundlæggende forfatningsretlige og forvaltningsretlige principper, som statens har pligt til at følge.

Når jeg medtager skemaet her skyldes det, at det er helt tydeligt, at forsvarsministerens ovennævnte svarskrivelse er - på nærmest spindoktoragtig manér - skrevet således at udenforstående læsere, f.eks. journalister der søger aktindsigt eller andre, relativt effektivt vildledes.

Udover det i skemaet anførte spiller det en særlig rolle under pkt. 2) Straffesager, at det i forbindelse med militære aktioner og andet ligger indenfor muligheden for statens råderum via auditøren m.v. at foranstalte straffesager mod konkret ansvarlige individuelle personer ved militære aktioner.

Som ministeren og dennes embedsværk vil være bekendt med, skal dette ikke sammenblandes med at man under - muligt de samme militære aktioner - har et statsligt ansvar for staten som sådan vedrørende det civilretlige ansvar for f.eks. tortur, uanset om staten selv mener at skulle foretage straf-
forfølgning af f.eks. militærfolk. Statens ansvar er ikke afhængigt af straffe-
ansvar for individer.

---

¹ D.v.s. civilt ansvar fra staten (erstatning m.v.) for dennes adfærd overfor de civile.

Pointen med de for Østre Landsret verserende civile tortursager (de 23 irakere) er netop at forsøge at få afdækket statens eget ansvar, uanset om dette skyldes forkert adfærd fra militærpersoner (jf. statens adgang til selv at forfølge dette under pkt. 2) eller om det skyldes sammes fejl (udført under statens ansvar) og/eller f.eks. mangelfulde og/eller ulovlige instruktioner, der måtte være givet til bataljonen i november 2004 (f.eks. straks efter at det viste sig at man ved tilfangetagelsen havde pågrebet uskyldige civile) af Forsvarskommandoen og/eller Forsvarsministeriet, muligvis direkte af den daværende forsvarsminister Søren Gade personligt.

Det er dette sidstnævnte forhold, som det – indtil videre – er lykkedes Forsvarsministeriet ved sin ulovlige procesførelse fra og med svarskrift i januar 2012 at forhindre opklaringen af ved den metode, der består i dels at give decideret usande oplysninger til Østre Landsret og dels ved totalt at krænke statens forpligtelser som procespart under en civil retssag til at oplyse sagen. Det er således såvel sandhedspligten som oplysningspligten, der indgår som forvaltningsretlige og forfatningsretlige grundprincipper, som under denne sag vedvarende krænkes.

Jeg fremkommer med disse bemærkninger til forsvarsministeren for at gøre opmærksom på dels at man ikke kan påregne at blive ved med at holde sandheden i denne sag "under gulvtæppet" og dels at sagen har en overordentlig alvorlig karakter, som ministeren ikke kan ignorere, uanset embedsværkets intensive bestræbelser herpå.

Med venlig hilsen

Christian Harlang

ADVOKATFIRMA
CHRISTIAN HARLANG

Justitsminister Mette Frederiksen
Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Overbragt og sendt pr. mail:
jm@jm.dk

5. december 2014
J.nr. 600096
CHA/PEH

Kære Justitsminister Mette Frederiksen

Vedr.: Retsnægtelse i det civile søgsmål for 23 irakiske torturofre.

Der har siden september 2011 ved de danske domstole verseret retssag om de 23 irakiske torturofres krav på erstatning i forbindelse med den danske stats ansvar for mine klienters hårdhændede behandling af den militære aktion under dansk ledelse og den derefter under dansk ledelse foretagne overgivelse af disse sunni-irakere til den irakiske shia-milits.

Sagskomplekset er allerede fra oktober 2011 af de danske domstole anerkendt som principielt, jf. retsplejelovens § 226, hvorefter sagerne er flyttet til Østre Landsret som 1. instans, der i 2012 tiltrådte Forsvarsministeriets begæring om at disse civile irakere skulle stille kr. 400.000 i sikkerhed for sagsøgtes sagsomkostninger (Kammeradvokaten), hvilket Højesteret d. 17. september 2013 (UFR 2013.3358H) blev underkendt med følgende begrundelse:

"Sagernes helt særlige karakter og omstændigheder - den danske stats mulige ansvar for militær magtudøvelse i udlandet og de angiveligt ressourcetsvage ofre for tortur i udlandet sammenholdt med statens begrænsede interesse i sikkerhedsstillelsen for sagsomkostninger - indebærer efter Højesterets opfattelse, at det vil være urimeligt at imødekomme Forsvarsministeriets anmodning om

sikkerhedsstillelse. Højesteret fritager derfor de elleve kærende for at stille sikkerhed for sagsomkostninger."

Uanset Højesterets klare angivelse af sagens væsentlighed og betydning, uanset at sagerne er anerkendt som principielle i det danske retssystem, og uanset overvældende mængde af beviser (retsmedicinske rapporter udarbejdet af anerkendte internationale retsmedicinere, vidneudsagn fra den næstkommanderende under operation, oberstløjtnant Anders Kjærgaard (prismodtager som whistleblower), vidneudtalelser fra andre militærfolk, forhenværende ambassadør Christian Oldenburg, m.v., afslog - også efter Højesterets ovennævnte afgørelse - Civilstyrelsen at bevilge fri proces, hvilket blev tiltrådt af Procesbevillingsnævnet d. 11. november 2013.

Civilstyrelsens afgørelse er begrundet i, at der er fremsat indsigelser om forældelse, hvilket er ulovligt og i hvert fald må være genstand for principiel prøvelse. Jeg henviser til min skrivelse af d.d. til Kammeradvokaten (vedlagt).

Det er klart uholdbart, at der indenfor Justitsministerens ressortområde forekommer den situation, at Danmark ikke lever op til sin internationale forpligtelse med henblik på adgang til retfærdig rettergang, ikke mindst når der i en sag som den foreliggende er overordentligt vægtige grunde til at lade sagen behandle, således at det dels kan opklares, hvad der foregik under dansk ansvar og dels at irakerne kan få adgang til at få deres sager behandlet og afgjort.

Skal Danmark således overholde sine internationale forpligtigelser, må Justitsministeren sørge for at Civilstyrelsen træffer afgørelser i overensstemmelse med ratificerede internationale konventioner.

Med venlig hilsen

Christian Harlang